

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felolós szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szerkesztői részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Krisztus él!

Ira: Csóthi Géza, murakeresztúri apátur.

Szétfut a hír, ajakról-ajakra száll, sutogva beszél: Krisztus él, feltámadt! Jeruzsálem megdöbben, a hívő tanítványok bizakodó reményre ocsudnak. Mindenki kíváncsi a valóságra. Az ellenség fél, a hívő örömmel remél. Egyik a megholt Jézust, másik az élő Krisztust keresi.

A süket és néma sir nem felel, ürességet és a szent test visszamaradt lepleit mutogatja, a feltámadás bizonyosságát. Erősíti ezt angyal szava. Tánuk az örök, a sirt záro pecsétek, maga az élő Krisztus.

Hiába a lelkeket illető kegyelem, nem mozgatja hitre az elvakultakat. Legtöbben nem hiszik, hogy a kereszten a megváltó igazság vízzélt el s ugyanaz támadt fel. A gonoszra hajló s gyűlölködő lélek nem érti meg, hogy fel kellett támadnia, mert a megölt: isteni volt és örök igazság.

A megtévesztő sátán soha kegyetlenebbül nem tobzódott, mint ez első húsvéton. Elhomályosította a prófétákat vizsgáló, Messiást leső szemeket, a zsidók legtöbbjét megerősíti a kételyben és tagadásban.

A sziklasírból felderengő újszövetség napja, a győzelem glóriájában ragyogó Krisztus, szétveti a Golgota komor felhőt,

bevilágít a mőzesi időkbe, az ébresztő próféták korszakaiba. Aranyozó sugarai átregnek Rafadin pusztáján, Száron síkságán, Engaddi lejtőin, Gileád ormáin, a betlehemi mezőkön és Nazaret szerény utcáin: történelmi helyeket, idöket, előképeket és rég letűnt tanukat hívogatva erősítő bizonyosságul, hogy Krisztus megváltott és él.

Az egész biblia felelevenedik, a dicsőségesen kiürült húsvéti sírnál, mert a szomorú, átkos idök engesztelése megtörtént.

A bűntől sivár édenre engesztelőn ráragyog a vértől fakó kereszt és a várakozó pokoltörőcsa is megtudja a szabadító feltámadást.

A régmúlt idökre fény vetődik, a messzemesse jövőbe szent remény, melyből meggyöződés, élő hit és csodás lelkesedés fakad és izmosul isteni igazságokat őrző egyházzá, mert a megfenyített Krisztus él.

Az előkészítő őszösvetség kárpítja legördült, lecsukódott húsvét hajnalán. Mögötte kétség, átkos szenvedés, bűnhődés sóhajai, esengő várás és zaklatott lelkek megpihentek. Elötte jászoly, kereszt és kiürült sir dicsőséget, új kegyelmeket, megtisztult igazságokat és üdvözítő tanokat hirdetnek, mint a feltámadt és élő Krisztus néma tanúságát.

Csoda, idök, hívő nemzedékek szen-

telték meg ez ünnepet s ennek isteni voltát, erősséget a történelemből kitorlólni nem lehet. Közöny, hitetlenség nem homályosíthatja el, mert magasztossága a műveltebb világot évről-évre figyelmeztetőleg megihleti.

Mi nem a természet ébredését, rügy-fakadást, andalító és elérzékenyedésre ringató hangulatokat ünneplünk húsvétkor, hanem azt a vigasztaló, megdönthetetlen csodás igazságot, hogy Krisztus él.

Nem poetikus lelkülettel hajszolt felizgató ábrándok, vagy bizonytalanságban sóvárgó szívek kielégítésére rendezte üres ceremóniák képezik ünnepünk lényegét, hanem evangelium; póre, erős igazságok, a feltámadt Krisztus.

Ez duzzasztja a hívő lelkeket bensőséges ünneplésre, alleluja lelkesülésre, erkölcsös elvek, megszentelt s kipróbált igazságok követésére.

Húsvétunk hirdeti, hogy Krisztus él: a mennyben, egyházban, intézményeiben, a hívő lelkekben. Élnie, uralkodnia kell a világban, melyet megváltott, törvényekben, emberekkel való elbánásban, erkölcsben és becsületben.

Omlik, bomlik minden, hol Krisztus hiányzik. Évszázadok, láncolatoss történeti események igazolják ezt. Neki éltetni kell, mert Ő igazság, erő és kegyelem. Nél-

Húsvét.

I.

És összeesküdt minden a világon,
Akármí áron elveszíteni őt.
"Feszítsd meg"-et zugtak akik Hozsanrárt
Zengettek alig egy-két nap előtt.
Hamis tanut nem volt nehéz találni.
A gúny hamar font töviskoroná.
A Kálvária dústermő lankája
Magára vette a bús Golgotát.

II.

Hogy felfeszítették a nehéz keresztre,
Szívén sebet az Irgalom döfött;
A holttestet nézik kaján örömmel
És ott hagyják a két lator között.
Mázsás kövek hitetlen, friss pecsétje
Zárja el sírját, melyben szunnyadott;
Hiába álltak örül zsoldos népek
Harmadnapon mégis feltámadott.

III.

Ma sincs különben... Csak hogy most helyette
Szavát támadják az eretnekek,
S kiket az egyház emlíje nevelt fel,
A zok barszóják a "feszítsd meg"-et.
Hitetlenség próbálja nagy merészen
Letörni az igazság-oszlopát,
S akik védelmezőn melléje állnak,
Boszú dob rájuk sötét gunyruháit.

IV.

A rágalmak nyíllait csak szórjátok
Vadul reá, - ti Istent tagadók! -
Csak tördeljétek össze azt, ami szent:
A hit türelmes... De vigyázzatok!
Mit a köszál ledöntésére ástok,
Magatok sirja lesz az a gödör;
Mert áll az egyház s állni fog örökké,
A z igazság csak fel, az égbe tör.

NOVÁK PÁL.

A Vég.

Ira: Kertész Kálmán.

(Törédék-jelenet a Világ végéről. Amelyről írva a Szentatyák, sejtetik, hogy az Antikrisztus uralmát az ő teljes hatalma előfutárjának, főminiszterének - uralma fogja megelőzni, aki sáttai szelidségével retentő nagyszámú lelket fog megnyerni a közeledő Antikrisztusnak. Szent Irenaeus őt Iperaspistének nevezi, vagyis az Antikrisztus apródjának. Azidőtt talán az egykori római világ divatja fog uralkodni az emberek neveiben, viseleteiben, bizonyára erkölcsiben.)

A jelen törédék: jelenet Publius Severinus [az Antikrisztus] és Cajus Metellus [az Iperaspiste] között.)

"És láték más vadállatot feljönni a földről; két szarva volt ugyan, hasonló a Bérány szarvához, de úgy szóla, mint a sárány. És az első vadállatnak minden hajátát cselekvő az ő színe előtt és megteve, hogy a föld és ennek lakói imádják az első vadállatot." Jelenések könyve XIII.

(Szín: az észak-amerikai Yellowstone-park legelhagyatottabb pontja, egy kialudt vulkán teteje. Publius Severinus, az Antikrisztus, a tetőn áll. Angyal színpadja ifja,

shingaléz származás, fájának utolsói közül való, de ereiben némi angol vér is folyik. A két faj minden szépsége és előnye ragyog rajta és benne, de lelke - az Antikrisztus lelke. Hőfehér tőga borítja karcos természetét, antik szandália a lábát. Fekete haját a szél lengeti.

Elötte egy kövön ül Cajus Metellus, az Iperaspiste: ősz szakállú, de fiatal arcu alak, kissé rut vonásokkal, fekete tőgában, melynek stílit szígye csillog.)

Publius (elméláz a messzeségbe).

Sajátságos, mily unalom fog el,
E pillanatban éppen, amidőn
Belelkesedni kezdenek az ősi
Nagy álmok... és boldognak kellene
Lennem...

Cajus

(komoran hallgat s a földre szegzi szemét).

Publius.

... Te azt mondd tehát, Metellus,
Hogy itt, a földkerekség e felében
Semmit sem végezel eleddig, ugy-e?

Cajus.

Majdnem semmit, Nagy Ur! Ez óriás
Nagy Unió, amelybe egyesült
Az egykori Észak-Amerikának
Minden kis és nagy állama, - hideg
Acéljellemekét kovácsola
Az emberekből. Itt nincsen terünk.

Publius.

Csak nem szolgálunk Öneki talán?

Cajus.

Sem Öneki, sem senkinek, csupán
Csak önmagunknak. Itt kihalt a hit
A természetfölöttiben, Királyom.

külső gyenge a Császár, bármely szövetség, a gögös hatalom és a rizsporos, kérkedő tudomány.

A kegyetlen, cédá erőszaknak pusztulnia kell, mert Krisztus ellen van, ki husvétkor nem néhány sirt őrző katonát győzött le, hanem meggyőzte az egész világot.

Krisztus nélkül üres minden trón, hatalom, törvény, katedra és könyvbe szorult tudomány, mint a husvéti sir.

Közállapotaink, társadalmi életünk sok viszonylatban Krisztus nélkül vannak, pusztulnak és pusztítanak. Az ünneplő lelkekből panaszos sóhaj fakad e husvét, mert tülekedés és rombolás minden téren, nehezen hegedő sebeket hagy vissza hazánk testén és galádul rongja ünnepi kedvünket. Ne csüggedjünk, hisz Krisztus él, ki igazságaival hegeszt, romokat takarít, épít és szertőri a lelki s testi szolgátság bilincseit.

Vigasztalannak látszó életünkben, keressük hittel, reménnyel az elő Krisztust, mint a jeruzsálemi asszonyok, mint a sópáncodó tanítványok.

Meg fogjuk találni és a kiengesztelődés öröme, a reparáció készítő vagy hatja át a hívő lelket és drága hazánkat, mert Krisztus él.

HIVATALOS RESZ

Halálozás. Zalaváry Andor, nyug. aldozó-pap I. év. április hó 8-án életének 43-ik, aldozó-papságának 20-ik évében az Urban elhunyt. R. i. p.!

A választókerületek beosztása ellen már hangzanak a panaszok. Különösen azok a városok zúgolódnak, amelyek eddig önálló kerületek voltak s most községeket csatolnak hozzájuk. Ilyen többek között Pápa, Eger, Hajduböszörmény. Bezzeg Beszterce 12 ezer lakossal önálló maradt s Nagyszombat 26 ezer lakossal két képviselőt választ. Pápa felül van 20 ezer s Eger, Hajduböszörmény 28 ezer lakoson. S mindezek meg néhány ezer lakost a hozzájuk csatolt községekkel is nyertek. Vagyis magyar vidéken 40 ezer, százszok s oláhok közt 13 ezer lakosra esik egy képviselő. S hány ilyen példa van!

Ugyan van egy-két híve itt Nekí.
De csak titokban; mert bár nem veszélyes,
Se nem gyűlöletes Öbenné hinni.
Hátrapó naiv és gyermekes dolognak
Tartják. Csak a testüknek élnek ők;
Lelekük csupán a tudományokat
Szolgálja; magasabb sejtések őket
Nem izzgatják.

Publius.

En megtöröm e fajt!

Cajus.

Ha tűz, ha sziv, ha érzés volna bennük;
Ha szenvedélyek, bűnök vonzanak,
Ha az örök problémák érdekelnék,
Ha nem csupán a hideg érzet izzadnak...

Publius.

Épp ott fogom őket kikezdeni.

(Magába mlyed.)

Nos, kész a terv!

Cajus.

Belépillanthatok?

Publius (kevélyen).

Nincs már közöd velem. Fölmentelek.
E pillanattól fogva már te is,
Miként a többi, csak hitvány halandó
Emberfia vagy. Az uralkodó
Csak egymagam leszek!

Cajus (felugrik).

Mi volt e szó?

Publius (hidegen).

Nagyon jól hallhatád.

Cajus (dühvel).

Miként a többi?

A világgelfogásról.

P. Bús konferenciái.

F. hó 2—7-ig tartotta P. Bús konferenciábeszédeit az intelligencia részére. Beszédei egy közös pont, a helyes és igaz világgelfogás körül forogtak, mint amely kormányzója az egész egyén életaktioinak.

A világgelfogás az egész teremtetett mindenséggel foglalkozik. Honnét mindaz, mi a világon van, bennünket körülvesz? Erre nézve többféle a felelet, a megoldás.

Az egyik szerint az ősananyagból lett minden, mi a földön van s az az anyagelvű felfogás, melynek központja az istenített ember.

A másik szerint az ősszellem a világ létrehozója, melyből az kiáradt s átfogja az egész világot s ez a pantheisztikus felfogás.

A harmadik szerint a világot egy fölé független, kívül álló lény, Isten hozta létre, kitől tehát függ az egész mindenség, tehát az ember is. S ez a theocentikus világgelfogás.

Melyik ezek közül az igaz? Ezt tudnunk fontos, ezt tudnunk kell. Ha kialakul bennem valamely világgelfogás, akkor eszerint rendezem be egész életemet. Ettől függ minden cselekvésem, gondolkodásom, reményem és boldogságom.

Hogy valamely világgelfogás igaz, helyes legyen, szükséges, hogy az egységes, biztos alapokon nyugvó és világos legyen; olyannak kell lennie, mely boldogságot, kellemes otthon nyújtson a földi létben és alkalmas talajt, sőt szankciót adjon az erkölcsi értékek, nagyságok számára.

Melyik világgelfogásban vannak meg ezek a követelmények?

A materialista felfogásban ezeket nem találjuk fel. Egységesnek egységes, de nem tudja megmagyarázni a különbségeket. Ha minden anyagból lett a földön, miből lett a szellem, a gondolat? Nem áll biztos alapon; mert hogy minden az anyagból lett, az nem bizonyos, az csak feltevés. Nem nyújt boldogságot, alkalmas talajt az erkölcsi nagyságok számára. Ha az anyag az Isten, mivel magyarázzák akkor a vallást, az erkölcsöt, a tekinthet?

Hasonló a pantheista felfogás is. Ha a világ minden szellem, honnét akkor az anyag? Biztos-e, hogy szellemből lett minden? Ez is csak feltevés! Ethikai szempontból pedig fatalizmusra vezet.

Ezek a felfogások tehát a józan ész krukáját ki nem állják.

De annál inkább megállja a személyes Isten felfogása a bírálatot. Ez megmagyaráz mindent, mi a világon van.

Világ van, ez bizonyos, ez pozitívum. S ez a világ nem körülhatárolt, hanem függő valami. A célszerűség, a rend, mi a világon van, követel egy nagy okot, mely ettől független, körülhatárolt s a józan ész szerint ez más nem lehet, mint a személyes Isten.

Ez a világgelfogás tehát biztos, helyes; ehhez eljut a józan ész. Ez nyújt boldogságot, ad erkölcsi tekintélyt, mert az egész ember érzéi függését egy pozitív, nála sokkal hatalmasabb lényről.

S ezt megerősíti egy oly általános tény, oly fontos tényező, minő nincs még egy a világon, a vallás. Feltehetjük ezt az erkölcsi életben, a művészetben, a tudományban, államrendszerben és az ember küzdelmeiben egyaránt. S hogy mi ez a vallás, ezt a helyes világgelfogás igen könnyen megmagyarázza. Megállapítása az azon viszony, mely van az egész világ, az univerzum és annak oka, létrehozója között. De nem így a többi világgelfogásban; ezekben a vallásnak semmi alapja, semmi létjoga nincs. Mert hogy leboruljak az ősananyag előtt, vagy saját magam előtt, hogy ezeket imádjam, ez abszurd valami, ez bálványimádás. Pedig a másik két világgelfogás szerint ez természetes következmény lenne.

A theocentikus világgelfogás helyessége, igazsága mellett bizonyít az is, hogy az ember itt a földön, az univerzumban nyugtot nem talál. De feltehetjük ezt az Isten és a lélek örökvalóságában. S erre meg is vannak az ember képességei. De Kant és a többi modern filozófusok ezt tagadják. S épp azért, ide a földre, az emberbe akarják helyezni az istenséget, mikor filozófiájukkal fel akarják az embert szabadtani a személyes Isten és annak törvényei alól. De mennél inkább teszik ezt, annál inkább dől össze itt a földön erkölcs, tekintély és minden törvény, amely újra csak az ő világgelfogásuk tarthatatlanságát és veszélyességét bizonyítja.

Ha tehát a többi világgelfogás veszedelmes és tarthatatlan s a theocentikus felfogás a helyes, nézzük, mi ebben a világgelfogásban az ember? Übermensch? Istentett ember? aminek a többi világgelfogás megteszi.

Egyszerű, de sokat jelentő szavakkal felel meg erre a szentírás: „Tartsd meg Isten parancsát, ez az ember”.

Mi sokban függünk Istentől. Létünkben, életünkben, de egy nagyon fontos függésünk van s ez a morális függés. Az emberben van erő a jónak és rossznak elkövetésére s ebben önálló az ember. S ez a lényeges különbség az ember és a többi teremtetett lény között, hogy képes erkölcsi cselekedetekre. Ezek emelik fel őt a többi teremtetett lény fölé. Nem a fizikai dolgok, az erő, ügyesség kepezik az embert; hanem az erkölcsi erő. S ha az emberi fizikumban van valami fogyatkozás,

képződik, szemefénye kialszik, hangja szálnalmas nyafogással véna.)

Cajus (nyoszörög).

Ó könyörülj rajtam, Nagy Ur, Király!

Publius.

Köveled-e még?

Cajus.

Ó irgalom!

Publius

(megszánja, de csak azért, hogy hatalmát még nyomósabban mutassa. Ismét megérinti Cajus vállát, mire ez némiképp, de nem egészen, visszanyeri előbbi állapotát, fölegyenesedik, hangja régi fényére kap, szeme fölvilág, csak arcán látszik meg a kor jobban, mint eddig. Mert Cajus Metellus kilencvenhat éves).

Publius.

Rongy szolgálja te! No, követeled-e még?

Cajus.

Nem, nem! Csak egyet kérek hát csengve, jutalmul óriás szolgáltatimnak.

Publius.

Vaj' nem vedd s nem élvezd-e már azt?

Egy századéven át az ifjúság

Minden gyönyörét? Embertőlotti

Tudás és hatalom minden javát?

Nem volt elég?

Cajus.

Csak egyet hagyj nekem meg Ezekből, ó imádnádó Uram!

Publius.

Mit?

Publius.

Miként a többi, ó Cajus Metellus.

Cajus Metellus egyszerűen.

Cajus.

Ó nem!

A testvéred vagyok, előfutárod,

„Praecursor Domini”, a cimborád!

Az osztályrészemet követelem!

Publius (kacag).

Haha! Ezt mondtam én egykoron

Ott fenn a fenyben, Öneki, mérszen,

Időknek kezdetén...

Cajus (gunyosan).

És mit nyerél?

Publius.

Keveset és sokat, eleget és

Sosem eleget. Ámde szólj, mi kell?

Oly bőkezű leszek, mint Ő vala.

Mondd, mit kívánsz jutalmul?

Cajus.

Mit eddig is bírtam: tudásomat,

Hatalmamat s az örökifjúságot!

Publius.

Valóba' nagyra nőtték szarvaid, te!

Vaj' akkor melletted mi leszek én?

Semmit se kapsz, ha ilyen vakmerő vagy!

Cajus (öröngve).

Köveletem! Köveletem!

Publius (megvetően).

Te léteq!

(Kézét kinyújtja s megérinti az Iperaspiste vállát, mire ez összegörnyed, összeaszik, arcán millió ránd

az még nem rossz, de ha az erkölcsi erejében, rendjében van, az már rossz. Ha ellenszegül a morális rendnek, ellenszegül Istennek, ellenszegül önmagának.

S a morális rend nem más, mint az Isten parancsa. Ezt közölte az emberekkel saját egyszülött fia Jézus Krisztus, az Istenember által. Ki épp azért jött a világra, hogy itt Isten akaratát teljesítse. „Nem jöttem a törvényt felbontani, hanem beteljesíteni”. S ez a krisztusi világfelfogás. S ebben a világfelfogásban felmagasztosul az egész univerzum.

Az ember Isten fia lesz, erkölcsi értékeink a legtekintélyesebb szankciót nyerik, reményünk, boldogságunk nem törik ketté a serral, nem enyészik el, hanem azután kezdődik az örökletben, örök boldog-avagy boldogtalanságban, aszerint, mint használtuk fel a földön morális szabadságunkat.

S megis ezt a világfelfogást támadja a XX. század minden erejével. A legképtelenebb vádakot hozza fel ellene. Azt mondja ez egyoldalú világfelfogás: Krisztus Urunk nem becsüli benne a szociális értékeket, sőt, mi a legsértőbb, egyenesen gyáva világfelfogásnak deklarálja azt.

S ez utóbbitban részben igaza is van a mai romboló világfelfogásnak. Csakugyan gyávák vagyunk világfelfogásunk gyakorlásában. A címet viseljük, de világfelfogásunkat nem gyakoroljuk. Sőt elnézzük, eltűrjük, mint ütnék rajtuk, legszentebb eszményeink meg a legnagyobb szűzességig is. Pedig az intelligenciának ezt nem volna szabad engedni, mikor meggyőződött róla, hogy nincs más intelligens világfelfogás, mint Krisztus világfelfogása, a katolikus vallás.

Rédey Gyula nagyprepost szép és meleg szavakkal köszöntö meg a tudós páternak nagy korszerűre, tudásra valló gyönyörű előadásait, a hallgatóság pedig lelkes éljenzésekkel bucsuzott tőle.

P. L.

Választókerületek.

A választókerületek új beosztása alkalmával közzétesszük a veszprémi egyházmegyéhez tartozó vármegyék választókerületeit.

Veszprém vármegye.

Devecseri választókerület. Székhelye: Devecser. Adorjánháza, Alsóiskáz, Apácatorna, Bakonypölöske, Borszörcsök, Csögle, Dabrony, Devecser, Doba, Egrajka, Felsőiskáz, Karakószörcsök, Kerta, Kisberzeny, Kiscsász, Kiskamond, Kispirit, Kisszölös, Középszkáz, Magyarapoly, Nagyalány, Nagykamond, Nagypirit, Noszlop, Óroszi, Somlójenő, Somlószőlős, Somlóvásárhely, Somlóvecse, Túskevár, Veszprémpinkóc, Vid. (32 község.)

Cajus.

A szerelmet!

Publius (kacag).

Ó Cajus Metellus,

Ez fáj tehát? Ebből se volt elég már?

Nem volt-e a tiéd Terenna Lúna,

Szláv Unió királyné asszonya?

Nem untad-e meg a szép Myrtocleiat,

A repülőgépeknek angyalát?

Nem téged bologdita-e Li-Lé-Rún,

A bajader, a démoni tűz,

Örjögve hódozó ezré közt?

Nem ölted-e meg öleléseiddel

Cecilia Nanot, kiben kihalt

Az egykor oly nagy nép, a francia?

S a többi: Dülí-Rhág, Tibet virága,

Tertullia Dido, ki egyedül

Maradt az elsüllyedt Sziciliából,

Mirella Agatha, a skandináv

Nagy lázadás bújbajos hős vezére,

Nem hullt-e karjaidba mind a nő,

Akit akartál? Még se volt elég hát?

Cajus.

Ó nagy Király, mind, mind, kiket nevezél,

S a többi mind, Árnýk csupán ahoz,

Akit most nemrég fedeztem én föl,

S kiért lemondok minden más egyeből,

Csak ő enyém legyen!

Publius.

Hát még nem az?

Cajus.

Nem. Tiszta és erős, okos szűz ő.

Ah adj néhány évet nekem, Királyom,

Ide tartoztak eddig Ajkarendek, Borsosgyőr, Békás, Dáka, Dereke, Gergelyi, Gyepes, Kéttornyulak, Kisganna, Kolontár, Külsővath, Mezőlak, Mihályháza, Nemetpolány, Nagyganna, Nemesszalók, Nyarád, Pusztamiske, Pórszalók, Salamon, Tóskoberénd, Vinár községek, melyek közül Ajkarendek, Gyepes, Kolontár, Pusztamiske és Tóskoberénd községek a nagyvárosi kerülethez, Borsosgyőr, Békás, Dáka, Pápadereske, Kéttornyulak, Külsővath, Mezőlak, Mihályháza, Nemesszalók és Pórszalók Nyarád, Pápasalamon és Vinár a pápai kerülethez, a többi az ugodi kerülethez csatoltak.

Enyingi választókerület. Székhelye: Enying. Balatonbózsok, Balatnafőhajár, Balatonkenese, Berhida, Csajág, Dég, Enying, Fokszabadi, Kiskovácsi, Kungós, Lajoskomárom, Lepsény, Mezőkomárom, Mezősántgyörgy, Ósi, Papkeszi, Peremarton, Siófok, Siómaros, Szilasbáhnás, Vilytva. (21 község.)

Az enyingi kerülethez tartozott eddig Királyszenstiván is, ezt a veszprémi kerülethez csatolták.

Nagyvázsónyi választókerület. Székhelye: Nagyvázsóny. Ajka, Ajkarendek, Bakonygyepes, Bánd, Bodé, Csekány, Cséket, Halimba, Herend, Kishidegkut, Kislód, Kolontár, Magyarbarnag, Márkó, Menceshely, Nagyhidegkut, Nagyvázsóny, Nemesszalók, Nemesszalók, Nemetbarnag, Ocs, Padrag, Pusztamiske, Szentgál, Szentkírályszabadja, Tóskó, Tóskoberény, Tótvázsóny, Urkut, Városlód, Veszprémfajsz, Vöröstó. (32 község.)

Ide tartozott eddig Farkasgyepű és Nemetbánya is, ezek most az ugodi kerülethez tartoznak; viszont ide csatoltak az régi somlóvásárhelyi, most devecseri kerületből a fent említett több község és a veszprémi kerületből Márkó.

Pápai választókerület. Székhelye: Pápa. Békás, Borsosgyőr, Dáka, Kéttornyulak, Külsővath, Marczalgergelyi, Mezőlak, Mihályháza, Nemesszalók, Nyarád, Pápa r. t. v., Pápadereske, Pápasalamon, Pórszalók, Vinár. (15 község.)

Pápa város önálló kerületi jellege ezek szerint megszűnt. A községeket a somlóvásárhelyi kerületből csatolták hozzá.

Ugodi választókerület. Székhelye: Ugod. Adásztel, Alsógyörzsöny, Bakonygyőr, Bakonyjakkó, Bakonykoppany, Bakonypéterd, Bakonyág, Bakonyzentiván, Bakonyzentlászó, Bakonytamási, Béb, Csót, Döbrönte, Farkasgyepű, Felsőgyörzsöny, Fenyőfő, Gecse, Gic, Homokbóly, Iharkút, Kisganna, Kup, Lazi, Lovászpata, Marcalit, Nagyacsád, Nagydém, Nagyganna, Nagygyőr, Nagytelep, Nemetbánya, Nóráp, Pápakovácsi, Pápanyögr, Pápateszér, Románd, Sikátor, Szűcs, Takács, Tapolca, Ugod, Vanyola, Vasvár, Veszprémvársány. (44 község.)

Farkasgyepű, Kis- és Nagyganna községek ujak.

Veszprémi választókerület. Székhelye: Veszprém. Balatonalmádi, Gyulafirátót, Hajmáskér, Kádárt, Királyszenstiván, Litér, Óskó, Soly, Várpálya, Veszprém r. t. v., Vöröserény. (11 község.)

A veszprémi kerületbe a vázsónyhoz csatolt Márkó helyett az enyingiből Királyszenstivánt csatolták át.

Zirci választókerület. Székhelye: Zirc. Ácsteszér,

Aka, Bakonybánk, Bakonybél, Bakonycsérnye, Bakonyháza, Bakonyoszlop, Bakonyzentkírály, Bakonyzombathely, Báronyos, Borzavár, Csátka, Csesznek, Csetény, Dudar, Hánta, Jásd, Kerekteleki, Lókut, Magyarzentkírály, Magyarszombathely, Nagyesztergár, Ólaszfalu, Porva, Réde, Sur, Szápar, Tés, Zirc. (29 község.)

Ide tartozott eddig Sikátor is, melyet az ugodi kerületbe csatoltak át.

Somogy vármegye.

Csurgói választókerület. Székhelye: Csurgó. Alsók, Bagolasánc, Belezna, Berzenze, Csurgó, Csurgónagymarton, Csurgószarkad, Gyékényes, Iharosberény, Inke, Inkeyantalfa, Lisz, Miháld, Nemespátró, Ortilos, Pat, Pogányzentpéter, Porrog, Porrogzentkírály, Porrogzentpál, Sand, Somogybükös, Somogy-csicsó, Somogyzentmiklós, Somogyudvarhely, Surd, Szentá, Zákány. (29 község.)

Igali választókerület. Székhelye: Igal. Andocs, Attala, Báté, Bonnya, Büssü, Csoma, Eceny, Felsőmocsolád, Fiad, Fonó, Gadács, Gölle, Igal, Kapos-pula, Kára, Kászok, Kisbárpáti, Kisberki, Kisgyálán, Magyaratád, Mernye, Miklósi, Mosdós, Nagyberki, Patalom, Rákai, Somodor, Somogyacsa, Somogyaszaló, Somogydöröcske, Somogyiszil, Szabadi, Szentgálósker, Szorosad, Törökoppány. (35 község.)

Kaposmérői választókerület. Székhelye: Kaposmérő. Almamellék, Bárdudvarnok, Boldogasszonyta, Bőszénfa, Cserénfa, Gálósa, Hajmás, Hedrehely, Hencse, Jákó, Jutá, Kadarkut, Kaposfüred, Kaposgyarmat, Kaposhomok, Kaposkeresztur, Kaposmérő, Kaposzentbenedek, Kaposzentjakab, Kaposujlak, Kercseliget, Kisasszond, Kiskeresztur, Kiskorpád, Magyar-egres, Magyaratád, Magyarlukafa, Nemetlud, Orci, Patca, Potosfa, Sántos, Simonfa, Somogyhárságy, Szenna, Szentbalázs, Szentlázló, Szilvásszentmárton, Szomajom, Taszár, Toponár, Töröcske, Várda, Vasárobec, Visnye, Zimány, Zselickislud, Zselickislak, Zselicszentpál. (49 község.)

Kaposvári választókerület. Kaposvár r. t. v.

Lengyeltői választókerület. Székhelye: Lengyeltóti. Balatonboglár, Balatoncsehi, Balatonlelle, Balaton-örsöd, Balatonszemes, Bodrog, Buzsák, Csombárd, Csömened, Ede, Fonyód, Gamás, Geszt, Gyugy, Hács, Hetes, Kisberény, Látvány, Lengyeltóti, Libickozma, Mezőcsokonya, Nagybalom, Nikla, Orda, Ostópat, Öreglak, Pamuk, Píolán, Pusztakovácsi, Somogyfajsz, Somogyiád, Somogyvár, Somogyvár, Somogyvár, Somogyvár, Somogyvár, Szöllőgyörök, Szöllőskislak, Taska, Ujvárfalva, Visz. (40 község.)

Marcali választókerület. Székhelye: Marcali. Balatonberény, Balatonkeresztur, Balatonszentgyörgy, Balatonujlak, Bize, Boronka, Böhönye, Csákány, Felsőzita, Főnyed, Gadány, Hollád, Horvátkut, Keleviz, Kéthely, Marcali, Mésztegyő, Nagygomba, Nagyszakácsi, Nemesdéd, Nemeskislud, Nemesdél, Sávoly, Somogyfahéregyház, Somogyfámsón, Somogyfámsón, Sényer, Szökedencs, Tapsony, Tikos, Tótszentpál, Varázsló, Varjaskér, Vése, Vörs. (35 község.)

Nagyatádi választókerület. Székhelye: Nagyatád. Alsóeseged, Babócsa, Bakháza, Barcs, Bélavár, Beleg, Bodvica, Bolhá, Bolhó, Csökölly, Dravantszent, Erdő-

Hogy meghódítsam és élvezzem őt.
Légy ingalommal! És aztán nyugodtan
Halok meg akkor!

Publius.

Látni akarom!

Cajus (föltékenen).

Minek? Uram? Te, a tündérek és
Najádok és Szirének kényura,
Kiváncs lennél egy szegény halando
Leányra? Hisz te, —

Publius (lángoló szemekkel).

Látni akarom!

Cajus.

De mi szüre van innen.

Publius.

Hivd ide!

Cajus (megadja magát).

Inkább mi menjünk hozzá, hogy gyanut
Ne fogjon.

Publius.

Am legyen. Vessz oda.

(Általános anyagból készült repülőgépre kapnak s délnyugatra felé repülnek hihetetlen gyorsasággal. Az egykori Pitynézia helyén új világűr áll két és fél századvé, a mely az Óceánból merült föl ugyanazon óriási káoszja alkalmával, mely Sziciliát s Japánt elsüllyesztette, a két Amerikát elválasztotta tengerrel, és a Szaharát beltengerre változtatta. Az új világűr részben, melyet Zefiriának neveznek, Krisztus hite erősen áll; az állam vezetői keresztények, és Cajus Metellusnak s embereinek minden ravasszága és erőszakoskossága sem tudott eddig ott győzedelmeskedni.)

Itt látta meg Metellus az ő új és ugylátszik igazi ábrándképét, Maria Drusiát, a Judeából idekerült csodaszép leányt, aki itt — mint Metellus kikutatta — a rádium-művek felügyelője. — A repülőgép tehát leszállt Hadrianopolisban, Zefiria fővárosában, ahol Metellus megtalálta vélté Maria Drusiát.

A két férfi megjelenése némi feltűnéssel járt; egyrészt Cajus Metellus miatt, akit némelyek felismer-tek, másrészt Publius Severinus csodálatos férfiszép-sége miatt, akit azonban még nem ismertek. Ezért aztán a két férfi besietett a házba, ahol Metellusnak egy bizalmasa lakott. Ott megtudták, hogy Maria pár nap óta eltűnt a nyomozók és kémek éles szemei elől. Metellus kedvetlenül fogadta a hírt, bár viszont örült is, hogy Publius kívánsága most nem teljesül. Az Antikrisztus vére azonban nem nyugodott meg.

— Mindenáron Tátnom kell őt! — mondta. — Hagyjatok magamra!

Parancsának engedelmeskedve, Metellus és embere más szobába mentek, nem is sejtve, mit akar Publius. Lélekzetüket elfojtva hallgatóztak. De felőráig semmit sem hallottak. Akkor egy hosszú sziszegő hang hatott fülkébe, melynek megszűnte után Publius erős szava hallatszott:

— Jöjjetek be!

A két férfi meglepetve nézett Publiusra. Halótlárvány volt s megtörtnek látszott. Csak szemében égett sárga-sárga tűz és szólt:

— Maria Drusia e percben indul Délausztráliából hazafelé.

Cajus Metellus és bizalmasa megdöbbentek. De sem nem sejtették, sem nem merték megkérdőzni a csodálatos ifjút, hogyan tudta meg a titkot.

csokonya, Felsőseged, Gige, Görgeteg, Háromfa, Hénész, Heresznye, Homokszentgyörgy, Kisbajom, Kivadar, Komlósd, Köny, Kuntelep, Kutas, Lábod, Mike, Nagyatád, Nagykörpád, Ötvös, Peterhida, Rinyabesenyő, Rinyahosszúfalú, Rinyakovács, Rinyaszentkirály, Rinyajlak, Rinyajnép, Somogyaracs, Somogyszob, Somogyarácna, Somogyvisonta, Szabas, Tarany, Vízvár (44 község.)

Szigetvári választókerület. Székhelye: Szigetvár. Búrós, Csértő, Darány, Drávagárdony, Drávapálfa, Drávaváti, Gyöngyösmellék, Hobol, Istvádi, Kálmánca, Kastelydombó, Kisdebsza, Kistamási, Magyarujfaló, Mernye, Molvány, Nagydobsza, Nemeske, Nemetsfalva, Pata, Petend, Poklosi, Somogyapáti, Somogyhatvan, Szulok, Teklafalu, Tótszentgyörgy, Várd, Zádor. A többi nem egyházmegyei község.

Tabi választókerület. Székhelye: Tab. Abánd, Balatonrend, Bálványos, Faluhévíz, Jut, Kapoly, Karád, Kereki, Kiliti, Koppánymegyer, Kőröshegy, Kőcske, Nagács, Nagyabony, Nagyberény, Nagy-csepely, Nemetreges, Nyim, Pusztaszemes, Ságvár, Som, Szabadhegy, Szárszól, Szőlád, Tab, Teleki, Torvaj, Városhévíz, Zala, Zamárdi, Zics (31 község.)

Zala vármegye.

Keszthelyi választókerület. Székhelye: Keszthely. Alsópáhok, Alsószid, Balatonederics, Balatongyörök, Bókaháza, Cserszegtomaj, Egenföld, Egregy, Esztergály, Felsőpáhok, Felsőszid, Gyenesdiás, Gyülevesz, Hegy-magas, Hevisszentandrá, Karmacs, Keszthely, Kiskeszthely, Kustány, Lesenceistván, Lesencenémethely, Lesencetomaj, Nemesboldogasszonyfa, Nemesbük, Nemestördemic, Nemesvita, Raposka, Rezi, Sármelek, Szentgyörgyvár, Szigliget, Tilaj, Váilus, Vindornafok, Vindornyalak, Vonyarcvashegy, Zalaapáti, Zalacsány, Zalahosszúfalú, Zalaközvényes, Zalaköveskut, Zalamegyfalva, Zalaszántó, Zalavár (44 község.)

Letenyei választókerület. Székhelye: Letenye. Mutakeresztúr. A többi 38 község a szombathelyi egyházmegyehez tartozik.

Nagykanizsai választókerület. Nagykanizsa r. t. v. **Pacsa** választókerület. Székhelye: Pacsa. Alsó-rajk, Balatonmagyaród, Bocskai, Börzönce, Bucsuszent-lászló, Csapi, Dioskál, Egeraracs, Felsőrajk, Füz-völgy, Galambok, Garabonc, Gelse, Gelsesziget, Géttye, Hahót, Homokmáram, Hosszúvölgy, Kacoriak, Kecseny, Kilián, Kisbucsa, Kiskomárom, Kistrada, Kis-rece, Komárvaros, Korpavár, Magyarzentmiklos, Magyarzerdánely, Misefa, Nagybakónak, Nagyhórvát, Nagykápolna, Nagygrada, Nagyrecse, Nemeshetes, Nemesrádó, Obornak, Orbánosy, Oroszony, Pacsa, Pacsattó, Padár, Polóska, Polóskefő, Pótréte, Szent-peterur, Ujadvár, Vörö, Zalaigrice, Zalakaros, Zalamerenye, Zalasárszeg, Zalasabár, Zalaszentbalázs, Zalaszentjakab, Zalaszentmárton, Zalaszentmihály, Zala-lajlak (62 község.)

Tapolcai választókerület. Székhelye: Tapolca. Akali, Alsódörgőse, Alsóórs, Aszófő, Badacsonytomaj, Balatonaracs, Balatoncsicsó, Balatonfüred, Balaton-henyé, Balatonkövesd, Balatonszőlős, Balatonudvari, Csopak, Diszel, Felsődörgőse, Felsőórs, Gyulakeszi, Hegyesd, Kápolcs, Káptalanfő, Kékkut, Kisapáti, Kis-dörgőse, Kővágóórs, Kőveskál, Lovas, Mindszentkál, Monostorapáti, Monostóló, Nagypécsely, Nemesgulács, Nemespecsely, Nyírád, Óbudavár, Örvényes, Paloznak, Pula, Rendes, Salföld, Sáska, Szentantalfa, Szentbék-alla, Szentjakabfa, Szepced, Szóc, Tagyon, Talián-dörög, Tapolca, Tihany, Vászoly, Vigánt, Zalahaláp, Zalapetend, Zánka (54 község.)

Zalaegerszegi választókerület. Székhelye: Zalaegerszeg. Alibánfa, Bak, Bocföld, Botfa, Bode, Csács-boszo, Csátar, Gyűrűs, Kemendollár, Nemesapáti, Ördöghegy, Petőhegy, Sárhida, Szepetk, Vöczkönd, Zalaistván, Zalaszentiván. A többi nem egyházmegyei község.

Zalaszentgróti választókerület. Székhelye: Zalaszentgrót. Almásháza, Aranydó, Barátság, Batyk, Bazsi, Bezeréd, Bodorfa, Csabrendek, Csáford, Dabronc, Döbröce, Dótk, Gógánfa, Gyepükaján, Hetényfő, Hosztót, Kallós, Káptalanfa, Kehida, Kisgömbő, Kis-szentgrót, Kisvárhely, Megyer, Mihályfa, Nagybörbő, Nemesahy, Ónd, Pakod, Rigács, Sénye, Sümeg, Sümegcehi, Sümegprága, Szalapa, Szentimrefalva, Tekenye, Túrje, Tüskeszepetk, Ukk, Vindornya-szölös, Zalabér, Zalaerdő, Zalagálsa, Zalagyömörő, Zalakoppány, Zalamegyes, Zalaszegvár, Zalaszentgrót, Zalaszentlászló, Zalaudvarnok, Zalavég (51 község.)

Érdekes lenne tudni, mennyire „kedvez” a legújabb választókerületi geometria a *katholikus* választóknak, mert meg lehet, hogy itt-ott „véletlenül” akként alakultak a kerületek, miként a számszerinti *katholikus* választók, mint szavazók mégis kisebbségbe kerültek; nagy lévén mindenütt az u. n. „klenkális”, értsd *katholikus* elem befolyását a felelem.

Ide vágó adatokat szívesen közölnénk, valamint majd a választások alatt minden oly mozzanatot, mely a választási előzőknek „antiklerikális” veletlenségeiről tanúságot tesz.

Husvétii gondolatok.

A rügyfakadásnak, a természet újra-ébredésének, a madarak hazatérésének tavaszi hangulatába, melyet a feltámadás magasztos ünnepe oly lélekhez szólóan szentel meg, önkénytelenül vegyülnek ama gondolatok, melyeket egyes társadalmi jelenségek keltenek az elmélkedő lélekben.

Nekünk, akik az egyház tanításának, erkölcsi elveinek alapján állva nézzük az emberi társadalom forgatagát, nekünk már sokszor volt telünk, voltak lombojaitól megfosztott fáink, elköltözött madaraink, s valahányszor tavaszra kelt, mindannyiszor örömmel éreztük a kikelet lehetét, örömmel

láttuk a fakadó rügyeket, az eltávozottak visszaröppenését. És talán most sem reménytelenül várjuk a gyümölcsérlelő nyarat.

A szociális eszmék lelketlen vezetői, a munkások fájáról durva kezekkel tépték le a vallásosságnak lombjait, a munkássziveket a hitelenség fagyával dermesztették meg, s a félrevezetett tömeg, — jobb hazát keresve, gondolkodásmódjában, elveiben, ér-zésében, életmódjában eltávozott az egyház virányairól — az ígéretek földje felé.

Csak hogy a tömeget nem Mózes vezette, hanem méltatlan utódai. Ez a tömeg nem a pusztán vándorolt, hanem a százezres, milliós városok utcáin; nem mannaival táplálkozott, hanem a Népszava ígéivel; nem sziklából fakasztott forrásvízzel, hanem az elkészített szivekből kitoró gyűlölettel oltotta szomját; nem fényes felhő vezette, hanem a rombolás durva őstöne. És hogy az ellentét még frappánsabb legyen, nem a félrevezetett tömeg, hanem *csak* a vezetői jutottak be az ígért földjére, kezükbe kaparítván a zsarok hatalmat, s megszer-zésén maguknak a meg nem érdemelt tulaj-ságos jöletet.

Sajnálattal láttuk a szociális eszmék megszenteltetését, a félrevezetett tömeg elvadítását, mely a vallásnak, s minden ehhez tartozó intézménynek, tanításnak, egyének durva támadásában, vak gyűlöletében nyilvánult meg. Nem kellett különös prófétai tehetség annak megállapításához, hogy e veszedelmes vándorlás nem tarthat negyven esztendőnél tovább. Ennyi idő unostig elegendőnek mutatkozik a hazátlanság, a vallástalanság sivár pusztáin való tévelygésre. A tömeg már panaszkodik, zúgolódik, itt-ott már lázong a vezetők ellen. Megelégette a silány manna, mit a Népszava tár eléje naponként, szomját nem oltja már a felszított gyűlölet, kezdi belátni, hogy a félrevezetett követelődzés nem nyújt nagyobb kenyeret s hogy a sztrájkok fegyvere rendszeren a munkásokon ejt sebet, melynek gyógyítására hiába állítják fel a biztatás rézgigóit. A jelszavak láza is csökkenőben

— A kisebbik Tonga-szigeten találkozunk vele! — mondá ismét Publius. — Fel, utra, Metellus!

Tíz perc múlva a repülőgép a Tonga-sziget fölött lebegett. Rajta Publius és Metellus fűrkészte a nyugati égboltot.

Pár perc múlva egy hasonló repülőgép tűnt föl. — Ó az! — mormogá Publius. — Ó az! — felelé Cajus Metellus kilencvenhat éves szívének dobbanása.

A másik pillanatban Publius repülőgépe „Meg-áll!” jelzést tüntetett a másik géphez.

A másik gép megállt, Publius gépe melléje lebe-
bent, Publius Severinus, az Antikrisztus, és Cajus Metellus, az Iperaspiste átlépett az érkezett gépre.

Azon egy nőalak ült nyugodtan, és ártatlanul, bájosan pillantott a két férfira. Se félelem, se meg-döbbenés nem látszott rajta.

Cajus Metellus összeharapta ajkát, hogy föl ne kiáltson; Publius Severinus pedig szótlanul állott a nőalak előtt.)

Maria.

Várom szavad, uram. Időm rövid.

Publius.

(bosszusan, amiért hogy Mariát nem lepte meg az ő megjelenése).

Maria Drusia, köszöntelek.

Maria.

Légy üdvöz, ó uram. Ki vagy s mit óhajtsz?

Publius.

Nem én, barátom önajt valamit.

Maria (Cajushoz).

Mondd, tisztes agg, mi óhajod, de kériek,

Siess szavaddal, mert hivatalom
Sürgötte vár.

Cajus (kitor, leborul).

Imádlak, légy enyém!

Maria (mosolyog).

Szokatlan e nyilatkozás bizonnyal;

De tán előbb szabad tudnom neved?

Publius (jelentősen).

Neve Cajus Metellus.

Maria (szeme föl villan).

Kivánságod nem teljesíthetem.

És most bocsássatok utamra.

Cajus.

Nem,

Nem addig, még szavamra —

Maria (Publiushoz).

Légy kegyes,

Nemes ifju, vidd át gépedre őt.

Publius (mosolyog).

Talán —

Cajus (kevélyen).

Tudod-e, balga szűz, e név:

Cajus Metellus, mit jelent?

Maria (nyugodtan).

Tudom.

És épp azért —

Cajus (rá akar rontani).

Te nyomorult!

Publius.

Megáll!

(Kinyújtja kezét, megérinti Cajus Metellus vállát,
mire ezt ugyanaz a sors éri, mint a Yellowstone-

parkban. Maria borzadva nézi a jelenetet. Publius Severinus könnyedén átemeli az aggyást a másik gépre s aztán a diadalmos hős pőzében Maria elé áll s merőben nézi a megdöbben kányt.)

Maria (remegve).

Ki vagy, uram?

Publius

(végtelen szelídséggel, elbámuló hangon, szinte alázatosan).

Nem sejtéd-e? Nem érzi meg szived,

E tiszta szív? Nem ismersz-e reám?

A jeltől, melyet művelék imént?

Nem reszket-e egész valód az én

Jelenlétemtől? Nem ujong-e fel

Leikédnek titkos rejteke, amelyben

Hitedet őrzöd és féltékenyen

Ápolgatod titokban? Ó leányzó,

Nem sejtéd-e meg, hogy ki vagyok én?

Maria

(növekvő ámulattal hallgatja s lelkének titkos mélye felujong, — igen, — e mennyi szépségű alak, ez égi zengésű hang — Jákob hangja...).

Uram, ki lelkem titkos rejteket

Csodás tekintetteddel ismered, —

Ki ujjad érintésével csodát

Mivelsz, — kinek hangjában égi szózat

Visszhangja csendül, ó, ki vagy, uram?

Publius.

Én az vagyok, kinek azt tiszta lelked!

Kinek jövését milliók epeve

Várják s könyörgik a Mindenhatótól!

Ki előjövök ime, hogy egy akolba

Tereljem árva nyájamat!

van, s a vezérek hatalmának bűvös ereje megtörtött.

Ha kárörvendők akarnánk lenni, volna rá elég alkalmunk. Hiszen majdnem naponként olvashatjuk a szakszervezetek, munkáspénztárak elleni kifakadásokat, leleplezéseket. Az elbizakodott, hatalmukban elkapott vezéreket sokszor nagyon is kényelmetlenül érintheti az a tapasztalás, hogy megmozdult alattuk a talaj, hogy a vak bizalom helyét a gyánu és vád foglalja el, s a gyűlölködő, kiméletlen kifakadásokat, melyekre ők tanították a munkásokat, nem ritkán nekik kell elnyelniök.

De ha nem vagyunk is kárörvendők, azt nem tagadjuk, hogy némi elégtétellel szemléljük az eseményeket. Ezt az igazságérzete is megkivánja. Hiszen tudtuk, hogy gazdaságtalanul szidalmazták, gyűlölték bennünket azok, kiknek mindig javát akartuk, akiket sohasem bántottunk. Tudtuk, hogy a szenvedelmes izgatás lejárja magát, s a gyűlölet jegyében folytatott mozgalom keserű csalódással végződik, s hogy azok az okólbe szorult munkások majdan a vezérek ellen emelkednek. Ez az idő talán már nem messze van.

Egyet azonban ne feledjünk el. A munkások lelkiületét az anyagi kérdések fordították el az egyháztól, s most ugyancsak az anyagiakban való csalódás űzi vissza őket hozzánk. De a lelkiület is magukkal hozzák. Az a lelket, melybe beleivódott a gyűlölet, az utatát minden irányt, ami az egyházhöz tartozik. Hiszen uton-utfélön inzultáltak, felénk köptek, gyaláztak bennünket, s az a munkáskéz ott a Dunaparton csak azért ütötte le az öreg piarista atyát, mert látta, hogy — pap. Pedig nem is ismerte, sohasem vétett neki, de vezetők, sajtójük, szónokaik elhitették velük, hogy ellenségeik vagyunk.

Most ugy látszik, fordul a kocka. De a lelkek, a gyűlölettel teleivódott lelkek megváltoznak-e? Az az alantjáró küzdelem, mely a munkás tömegek érdekharca volt, elvadtotta a lelkeket, s minden eszmei tartalom

nélkül, jelszavakon nyargalva, csak az anyagiakra irányította a törekvéseket. Meg lehet-e majd érteni ezzel a félrevezetett, most már csalódásban viasszaszállingózó tömeggel azt, hogy az igazi szociális törekvések nemcsak követeléseket támogatnak, hanem bizonyos lemondást is kívánnak? Hogy az eszmék szorgalmazatában elkerülhetetlenül szükséges a felkelkedés az anyagiak fölé, hogy máról holnapra nem lehet sikereket elérni, hogy a lehetetlen ígéreteknel többre kell becsülni az átsu, de biztos munkálkodást, hogy nem gyűlölettel, hanem szeretettel, nem egymás fenyegetésével, hanem megértéssel, nem az igények fokozásával, hanem a kötelességek lelkiismeretes teljesítésével lehet csak a társadalmi bajokon segíteni.

A csalódást könnyű lesz velük belátni, hiszen csak a félrevezettség hálgya ritkuljon szemükön, ők maguk is belátják. De a lelkek megváltoztatása már nagyobb kérdés. Mindről természetesen nem beszélhetünk, a legjobb esetben csak a többségről. Mert hiszen szép számmal lesznek olyanok, akik a vörös zászlót el nem hagyják sohasem. Nem azért, mert zászló, tehát valamely elérendő célnak a jelvénye, hanem mert — vörös. Ez felel meg a lelkiületüknek, érdekeiknek. Ebből akarnak élni, boldogulni, tehát ezekre ne is számítsunk. Hanem a józanabb elemet már nem remény nélkül várjuk. Azokat, akik képesek belátni azt, hogy a földi élet olyan küzdelem, amelyben embertársaink sokszor lehetnek ellenségeink, de sohasem ellenségeink; hogy semmiféle változás, irányzat, törekvés ki nem köztözhetheti ez életből a szenvedést, a nyomort, mert e világ siralom völgye marad — a kultúra minden csudálatos vívmányai mellett is, — a világ végezetéig; hogy a keresztény tanok kikapcsolásával elveszti az emberi lélek az egyensúlyt, s az élet megfejthetetlen kínos talány marad; hogy az élet kikerülhetetlen terheit csak keresztény lelkiülettel lehet könnyíteni, elviselhetővé tenni.

Mindezeknek megértése, elfogadtatása az a nehéz, de üdvös feladat, mely reánk várakozik. S ha ez a nagy munka sikerül, ha a szakszervezetek jogtalan béklyóiból kiszabadult lelkekben újra feltámad Krisztus az Ő világosságával és kegyelmével, akkor lesz a szociális törekvések igazi húsvétja, melyen mindnyájan örvendő lélekkel fohászkodhatunk fel: Alleluja! Hála legyen az Istennek!

Szántó László.

A politikai látóhatár.

A politikai látóhatár még most is olyan ködös, mint az év elején volt. Még most sem tudták legjobbjaink sem elérni azt, hogy a parlamenti élet normális lefolyása legyen. A tárgyi és személyi ellentétek nemcsak hogy nem enyhültek, hanem inkább mindjobban kiélesedtek.

Máshonnan nem is várható a politikai élet átváltozása, mint az által, hogy végre talán ez a mai rendszer mégis csak megbukik, vagy a már az új választási törvény szerint történő legközelebbi választás teljesen más, a maiól egészen eltűnő parlamenti alakulásokat fog eredményezni.

A legutóbbi politikai események közül kétségtelenül azok voltak a legfontosabbak, de egyúttal a legsajnálatosabbak is, amelyek az u. n. „román-paktum” körül folytak le. A képviselőház elég hosszasan foglalkozott ez ügygel, amely mindenestre oly bántó szálla még most is politikai életünkben, amelynek kihúzására még nem jelent meg az arra alkalmas férfiú.

A mostani miniszterelnök u. i. ezt a szállát nem képes kihúzni. Az igaz, az u. n. „román-paktum” nem sikerült, de az már magában sarkalatos hiba volt, hogy az u. n. román komitevel mint valami állami tényezővel tárgyaltak.

Ezzel lovat adtak a román agitátorok alá. Mert hogy a román tulzók agitálnak a magyar állam egysége ellen: az a napnál világosabb. Aki ezt meg most sem akarja elhinni: olvassa el a legutóbbi Bukarestben végbement ama gyűlésnek formévényeit, amely a román kulturálga tartott ott.

Az igaz, hogy a román tulzokkal nem rokonszenveznek az ércimesebb s megfontoltabb románok, aminek különben igen szép s férfias szavakban adott kifejezést a főrendiház egyik legutóbbi ülésén Hosszu Vazul szamosújvári gör. kath. püspök.

Ezzel a sok bajt okozó román ügygel azonban egy nagyon sajnálatos ügy is napirendre került. A belpolitikát u. i. a monarchia eddigi külpolitikájának megváltoztatásával akarják szanálni.

A nagy Andrássy Gyula gróf nagy művét, a hármas szövetséget akarják kikezdeni.

Nagyon helytelen eljárás.

A hármas szövetség bevált, céljának megfelelt s a mostani európai viszonyok között is a legerősebb politikai alkotás. Tehát érthetetlen Polónyi Géza eljárása, ki politikai nyilatkozataiban úgy tűnteti fel Oroszországot mint hazánk leendő megmentőjét. Balga niedadlen! Ha már arra szorulunk, hogy Oroszország „menten meg” bennünket: teljesen végünk volna. De talán még nem akarunk meghalni?

Szintugy érthetetlen Károlyi Mihály gróf eljárása is, ki meg a franciáknak teszi a politikai bókot. Így nem lehet a politikában eredményeket elérni.

Más módon lehet a mai rendszert megbuktatni, de sohasem a hármas szövetség lekicsinylésével, annak kárhözhatásával.

De viszont azt is meg kell állapítanunk, hogy Tisza István miniszterelnök is bakot lőtt akkor, mikor egy népies újságban az „Igazmondó” márc. 28-iki számában aktív politikushoz nem illő módon kel ki Oroszország ellen. Tisza nyilatkozata az orosz „nagyrevágyásról” a dolog érdemét tekintve helyes volt, de egy aktív miniszterelnöknek nem szabad oly hangon nyilatkozni, amint ő tette. Ő magamagát úgy akarta feltüntetni, mintha ő volna Magyarországon egyedüli védelmezője a hármas szövetségnek.

Ez pedig nem áll. Csak gondoljunk vissza Apponyi s Andrássy grófoknak a legutóbbi delegációban elmondott beszédeire.

Az egész művelt világban visszhangra talált beszédekben a hármas szövetség legalaposabb védelmezőinek s ismerőinek bizonyultak.

Két politikai pirostojást is kaptunk. Az egyik

Maria (térdreborul).

Uram!

Publius.

Választottam leszel, művemnek anyyala,
Hű alvezér az óriási műben,
Mely millióknak fogja megmutatni
Az üdvnek útját. Ugy lesz-e, leány?

Maria

(elragadva, a tiszta, igaz hit örömkönnével szemében, pillant föl az Antikrisztusra, s ekkor meglátja annak arcán a sátáni vágyak óvatlan tükörképét. Fel-sikolt, felugrik s kebléből kis feszületet ránt ki s az Antikrisztus elé tartja).

Ó jaj nekem! Ó Istenem, segíts!

Publius

(dühöngve saját vigyázatlansága miatt, kinyújtja kezét s meg akarja érinteni Mariát, hogy hatalma legyen fölötté).

Te ostoba! Érezd hatalmamat!

(E pillanatban azonban vakító villám cikázik a repülőgépek körül, s Maria mellett egy aggastyán ködszerű alakja tűnik fel. Publius karja lehanyattik).

Az Aggastyán.

Megállj! E szűz fölött nem lesz hatalmad!

Publius (meggörnyed).

Az örök átok!

Az Aggastyán.

El, el innen, el!

Publius

(fogcsikorgatva állap saját gépére).

Kudarc!

Cajus Metellus

(még egyszer magához tér s felsikolt).

Illés próféta megjelent!

(Meghalt.)

Maria

(rettegve, de hálásan, imádkozva leborul towarepülő gépén).

Közeig a Vég!

Bomba robbant Debrecenbe ...

Bomba robbant Debrecenbe

Rejtett élen küldte azt.

Martírnő lett három magyar ...

Hogy nem több? Ez nyújt vigaszt?

Bomba robbant Brassóban is

Szobrot rombolt haragja ...

És sir Erdély magyar papja,

Hogy jénemult haragja.

Egyre-másra villannak az

Ellenséges őrtizek,

És mi mégis egymás ellen

Szítunk ádáz, vad tüzet!

Nagy Uristen! Ten haragod

Mi célt rejt? Oh mit akar?

Martírnőnek sirja felett

Együtt állna a magyar?

Ha a magyar egyé lenne ...

Bomba robbant Debrecenbe ...

AOH ÁBEL

az új *sajtótörvény*, amely e hó 11-én, a 48-as törvények szentesítése napján — mely az idén nagy-szombat — lép életbe.

Vegyes érzelmeikkel fogadják mindenütt e törvényt. Az igaz, hogy ezennel is megirhatja az ember, amit akar, de szigorúbban és gyorsabban és komolyabban kell felelni azért, amit valaki felszeg módon állít. Ez helyes. Az is rendjén van, ha a könnyelmű tollak ezennel óvatosabbak lesznek a büntetlenségre nem lehet a rágalmakat csak úgy szelnek bocsátani. De viszont a legnagyobb pesszimizmussal kell e törvényt fogadnunk, ha meggondoljuk, hogy ennek a törvénynek parlamenti tárgyalása a legabszolútusabb módon ment végbe. Különben itt a jövő gyakorlat lesz a döntő. Lehet, hogy a gyakorlat enyhíteni fogja az elmeletet.

A másik *pirostojás* a politikában a *képviselői választói kerületek új beosztása*.

Itt — dacára az ellenkező s ellentétes híreszteléseknek — különös eltolódást a multhoz képest nem tudunk találni. Az igaz, hogy az igazság és a méltanyosság e dologban is sok helyen mostoha gyermekek maradtak, de itt a pártok szervezkedése igen sokat helyrehozhat. Különösen arra kell vigyazniok a nép hívatott vezéreinek, hogy ne törtenjenek igazságtalanságok akkor, mikor azokat veszik be a választói listákba, kik eddig a politikai jogok ilyenén gyakorlásából ki voltak zárva. Itt fáradságot nem ismerő éberség kell.

A belügyminiszter bejelentette a *közigazgatás átalakítását* is. Ez óriási átalakulást jelent nemcsak a politikai terén, hanem az ország egész életében. Ennek a javaslatainak a tárgyalása a legközelebbi politikai közéletnek legérdekesebb része lesz. Ha ez a terv is megmarad hatalmi kérdésnek: így pesszimizmusukban nézhetünk ezen törvény életbejöttetésére is.

Verző szívvel kell megállapítanunk azt is, hogy a politika ma már a tisztán társadalmi köreket, sőt meg a tudomány csarnokait is hatalmába akarja keríteni. Ellentétbe akarja állítani bizonyos önös szempontokból a katonaságot a polgársággal, ez pedig hűtőrekes, mert a magyar ember a katonaságnak mindig a legnagyobb tisztelője volt s az is marad.

Politikai életünk látóhatára tényleg ködös, bizonytalan.

De azért ne csüggedjünk el egészen, mert ez nem illik a *feldmódás* szent ünnepehez!

Dr. Kozma Kálmán.

Tivoli.

Róma, április 2.

Vizesések.

Horatius Tiburtiumának valami különös varázsa van. Róma közelében, a kopár, kénforrástól ontzó Campagna szélén meg-
lep a vadregényes vidék titokzatos bája. A Sabín-hegyek meredek, szakadékos platóján nyúlik el a városka. Szilüetje pompásan illeszkedik bele a vidék sziklás, eles konturjaiba. Terrasz-szerű házak, a kampanilék és a fellegyvár pompásan alkalmazkodnak az adott környezethez. A vasut viaduktokon, alagutakon át közeledik. S amint a füstös homályból egy pillanatra előbukkan, ezüstös ragyogású olajerdők, virágba borult gyümölcsösök keretében sötétlő örvénylő mélységekre irányul a tekintetem. Változatos, szélesalakulásokba porzóféhéren vizesések sávjai rajzolódnak. Felettük Sybilla körtemplomának romja. Előugró sziklapárkányon, a sötét cella előtt fehérítő oszlopokkal. Odább a nyílt völgyben fényes, kigyózó szalagban egyesülnek az Aniene meghasonlott, szakadozott vizei.

Olyan különösök, sejtelmések a vizek utjai. Az Aniene már Subiaconál, sz. Benedek erdőinek mélyén, szakadozott sziklamederben keresi útját, melyet az évezredek mindig mélyebbre vájtak. Itt-ott ellenáll egy sziklasziget, talán mert felértette a belekapaszkodott lombos fenyő kétségbeesett panasza. A vizek körüláncolják, körülcsobogják a renitenst. Hangos mormolással, fenyegető

zúgással, fanatikus kitartással. Olyan különös és annyira emberi egy ilyen körülzajlott sziget. Az egy szál fával ormán, melynek gyökereit már a vízben kapkodják az ár fürge hullám-gyerkőcei. Tivolinál az Aniene probléma elé került — a sziklafal meredeksége láttán mintha meghökkenett volna. Utat keresett, vajon a Neptun-barlangban, meg a Szirén-barlangban. — A barlangok kemény, cseppkőves alakulásai nem bírták befogadni az özönlést. A portyázó mellékhadak földalatti üregekben bujkálva, alantabb vagy feljebb bukdácsolnak elő. Azután elszántan vetik le magukat a mélységbe. Virgoncan, köhéccseléssel, vihogva, zajlással. Voltak idők, mikor kedvük teljesapott medrén, aláásták, megbontották a sziklafalat, házat, templomot magukkal rántották a mélységbe. Ezek a kis vizesések, melyek lurkó-lucskosan széles utakon furakodnak ki a napfényre, néha bizony veszélyes kuvaszokká váltak. Mintha a közeli vég megsejtése tenné őket duhajjá. A kampagnai unalmas mederben a Tiberis sárga, szennyes vizei felé ugys megszűnik egyéniségök. Mintha éreznék, hogy a Tiberis csak áltatja őket, a széles kanyarulatok mégis csak a tengerbe vezetnek, mely felszippanítja, beolvasztja őket a maga keserű, sós végtelenségébe.

A vizesések rapszodikus, romboló temperamentumát XVI. Gergely (1835-ben) két hatalmas vizalaguton át egy hatalmas vizesésben vezette le. A szabadságra termett vizek kivásták helyel-közzel kényszeredett medrüket, hatalmas dűbörgésük mintha állandó protestálás volna. És a nagy mélység szélén lezuhanó tömegek toporzékoló foszlányos mellékutakat vájnak sziklakorlátjaikba. Bukdácsolásukban porrá zúzódnak, azután ölekapja a gyöngyöző cseppeket a pajzán szelőd és napsugárban szivárvánnyá fonia. Itt elleledi az ember újra saját műve kiszámított alkotását — s a természet revelációjába mélyed. Olyan különös az a terrasz, a vizesés derekatáján. Az ember mintha középutra került volna, s mintha huzná, vonszolná magával a glóriás elem. Valami titokzatos mélységbe... Oda, ahol a megszagott vizek újra egybefonódnak, testvérérzésben, testvérpanaszban, csendesen sütogetva a közeli végről. Olyan kettős érzés fog el: nyugalomra vágyom és félek a nyugalomtól — az élet mégis csak az utkeresés, az elemek glóriás küzdelme. És ha magam töröm az utat, vagy előírt uton haladok — zajlás, örvénylés egy mederbe vezet — végeredményében a végtelenségekbe...

Villa d'Este.

Valami szent, félelmetes, pogány nyugalom ölére épült. Terraszosan mélyül, szerpentinuton, lépcsőzeteken, mignem széles-tágas, nyugalmas vizek tükrében még mélyebbre, a kéklő égből mélységéig hatol a szem. Természet-fürkésző, politeista reneszánsz-gondolat alkotta meg ezt a parkot. Évszázados vén ciprusok komoly, sudár, néma örként állanak felette. Olyan mozdulatlanok, mintha a halál fagyaszította volna meg őket, pedig villámhasított, szürke törzükön elapadhatatlan erővel télen-nyáron virul az élet. Egyikre-másikra borostyán is kapaszkodik; — azt is elbírák. Ha nagy ritkán ide tolszik egy kőszál szellő, mozdulatuk zajtalan, egyenletes kilengés; szorosan összerázó ezerelevelű ágai nem végnek önálló mozgást. A ciprus a harmonikus békének, a... halálnak a fája. A csendes, mély vizekben mélységesen tükröz-

nek ezek a méltóságteljes, komoly óriások, mélységesen, mintha átmenetet képeznének ég és föld között. A park nyirkos, nedves terepümből a tiszta, száraz, napsütéses kék égbőlba rajzolódnak bele. Elhanyagolt rendetlenségben tropikus növényzet, árnyas bokrok, lombos kötőlygek huzódnak meg körülöttük. Trillázva, hívó szóval röppen fel a lombok lakosa, kedves bugyborekolással bukkann fel itt is, ott is egy kisebb szökőkút vize. Mintha csendes, élemedett nagyszülőek házában a szögletekből virgonc unokák elfojtott viháncolása hallatszanék. Az erőfelszabadulások, szokellések közepette biztos, tudatos nyugalom. Titokzatosan megújuló vizek, titokzatosan megújuló százados fák körül gyors változás, röpké élet. Mint a vatikáni gyűjtemény Nilus-istene a körülrajzó puttikkal. Életet, mozgást lopnak a melankólikus, halálmerveg képbe. Valamikor, holdas estéken vizjáték csobogó, csilingelő zenéjét adta egy szökőkút. — Ma a pusztulás hangulata ül az estei Hippolit kardinális reneszánsz villáján. De talán éppen ez ad különös varázst Horatius Tiburtiumának. Az idillikus pasztorellák, a csendes, nyirkos éjszakák elmerengésének tanyája ez. A reneszánsz ember ekezusi Diana-szobrát állította a park rejtett zugába. Költővel jártam itt egyszer s ő felértette a gondolatot és kifejezte azt, amit én sejtettem

Repkénylomb mélyén, mélyen,
Merev álomkevelén,
— Márványszeme csukott;
Álló agy, ősi balvány,
Örök vizek magányán.
Titokszerte nyugodt.
— Arca: az ismeretlen.
Vak kőbe süllyedtetten:
Még fel nem ocsudott.

A csodás, sokkeblő természet titkos, rejtett erői erősen érdekelték a humanistát. Estei Hippolit híboros tivoli-i magánya kedvence találkozó helye volt egykor a világ tudósainak. A bőséges, hűs vizek mentén szívesen huzódtak meg, hogy kedvence témáikról vitakozzanak. És megbocsátom azt is, ha a természet titkain elmerengve és táplálkozva a reneszánsz ember újra Dianára és társaira talált; ha felbuzdulásában, uttörő kedvében a Szirén barlangjába bukdácsol. A természet maga ugys megtanítja a kultúrát, hogy a pajzán vizeket — ha mindjárt hatalmas alagutakon át és dűbörgő esésben is — megfékezze. A Villa d'Este mélységes nyugalmas tavai is az Aniene vize táplálja...

A vizek misztériumát szeretem és bámulom én Tivoliban. Az Aniene vizeséseiben s a Villa d'Este nyugalmas tavaiban ugyanazt az elemet.

Megtalálom a kapcsolatot az ember és a legelevenebb elem között. Amint a népek történetében és eszmekörén is végig huzódik a vizek perszonifikálása. A teremtés nagy vizének, a Vörös tengernek, a Jordán hajainak, Jákob kutjának s a háborgó Genézreti tó elcsendesülésének misztériumát hozzak emlékezetembe a tivoli vizek.

Az élet örvényei s a megfelelő harmóniák mély nyugalma tükröznek bennük.

Dr. Luttor Ferenc.

— *Jegyzői javadalom megállapítása.* A jegyzői javadalmat rendező új törvény végrehajtási utasítása értelmében azokat a jegyzői állásokat, amelyeknek javadalma a megállapított fizetést felülhaladja, újra értékeli. Ez az értékelés április hó végén történik. A veszprémi járásban csak a vár-

palotai s szentgáli joggyózi állások esnek új értékelés alá. A bizottság elnöke *Kerényi Andor* főszolgabíró, tagjai pedig *Haidekker László*, *Kajdacsy Endre*, *Domján Károly* s *Goldschmidt Mór*.

Adomázás az igazságról.

Motó: És aki törvénykezni akar veled és elvinni a te alsó ruhádat, engedd oda neki a felsőt is. (Máté, V. 40.)

Olvasóink között bizonyára sokan vannak olyanok, akik már hallották pert vesztett, elkeseredett emberektől azt a kijelentést, hogy „ha ezentul valaki perli a lajbmát, odaadom neki a kabátomat is”. Ami körülbelül azt jelenti, amit az evangélistának jelgőül választott szavai fejeznek ki. A kettő között azonban mégis ég és föld a különbség. Mert az írás szavaiban a krisztusi bekezdés a lényeg, a pertvesztett ember szavaiban pedig az elkeseredés, a végtelen bosszankodás érzete nyilvánul meg.

Bírák és ügyvédek igen gyakran hallják a pert elvesztett embernek ilyen kifakadásait. A legtöbb esetben kap is kellő magyarázatot az elkeseredett pasas, ámde ez olyanforma, mint eső után a köpönyeg. Keveset ér már.

Sok van olyan, aki nem akarja megérteni. Akármint mondasz neki, mindig van nála egy: „De hát! Ezzel úgy van az ember, mint a levest főzött asszonnyal. Ha azt mondd, hogy

— Sós ez a leves.

Azt feleli

— Pedig csak egyszer sóztam meg.

Ha pedig azt mondd, hogy

— Sótlan ez a leves.

Biztos felelete az, hogy

— Pedig kétszer is megsóztam.

Ezzel ugyan dűlőre nem jutsz.

A legtöbb esetben azonban nem érti, nem tudja megérteni, hogy hol a hiba.

A meg nem értesnek egyik legfőbb oka az, hogy a földi élet annyira át meg át van szöve jogszabályokkal, hogy a szegény halandó nem biztos soha sem, vajjon, ha elmegy orvosi rendeletre sétálni, nem botlik-e bele valamely jogszabályba. Sőt — miután a nem tevés, a cselekvés hiánya, a mulasztás is okozhat olyan állapotot, amely káros jogi következményeket von maga után — bizony igen nagy birodalom a jogtudomány birodalma, úgy, hogy a baedekeres útutazók nem ismerik meg és e téren a baedekerkezés, a kotnyeleség, a felületes tudás még rosszabb, mintha a laikus csupán a józan észre és jobb érzésére bizza magát. Különbözik úgy jár, mint a német utazó, aki az alföldet bejárva, megtanult egy pár magyar szót és otthon világijtás tudálékossággal szépen megírta, hogy „a borjuszájú betyár tövig mártotta gatyáját hülsen Rózája szivébe”. (Lehet különben, hogy más szavakkal írta, de ilyenféle butaság az, amit írt.)

A jogtudomány berkeiben való járhatlanság okozta bosszankodást és elcsodálkozást jellemzik az alábbi esetek.

Mikor egy legényt az iránt faggatott a bíró, hogy a felperes leány (no, hogy is kellene mondani?!), keresetében igazat mond-e kettőjük szerelméről és oktatja, hogy az igazat meg kell mondania, a legény nem mondta meg az igazat; — emiatt tanukat kellett kihallgatni, sőt a felperes leányt is meg kellett esketni; denikve a bíró a legényt elmarasztalta s midőn a legény a perköltségek nagy summáját sokallotta, azt mondta neki a bíró: „Látja barátom, meg kellett volna mondania arról a szerelméről az igazat.” Tanulékony legényünk ekkor azt jól megjegyezte magának, hogy ezentul az igazat megmondja és a legközelebbi tánc alkalmával csakugyan nagy fenszóval meg is mondta arról a leányról ugyanazt az igazat, amely iránt a bíró igen buzgón kérdezgette a polgári perben. Ekkor a leány újfent panasza ment ugyanahhoz a bírósághoz. (Falun megessik, hogy a járásbírósnál csak egy bíró van polgári és büntető perre.) A vádlotként megidézt legény váltig mondta, hogy: „Ízen a bíró ur tudja, hogy igaz, amit a jányrul mondtam!” — a bíró mégis sörte látta a leány becsületét és megbüntette a legényt, mert — ugymond — a női becsületet illetőleg a válót sem szabad megmondani, ha az rossz. (Ezt a törvény tényleg így is parancsolja. 1878: V. t.-c. 264. §. 4. pont.)

Hát tessék ezzel a legénnyel most már megérteni, hogy van igazság a földön!

Pedig tényleg úgy van, hogy állami érdek az is, hogy a törvénytelen gyermek természet

apja fizesse a gyermektartási költségeit (itt meg kell mondani az igazat), de az is állami érdek, hogy a nő becsülete védve legyen még is, ha nincs. (Itt tehát nem szabad megmondani az igazat.) Mindez az „suprema lex salus rei publicae” elvein épült fel.

Az egyszeri paraszt igen meg volt elégedve, mikor a bíró öfelsége a király nevében kimondta az ítéletet, hogy perét megnyerte. Azt is örömmel vette tudomásul, hogy a felebbezési bíróság ezt az ítéletet helybenhagyta. Amidőn azonban a Kuria ítélete öfelsége a király nevében mindkét alsó bíróság ítélete megváltoztatta és parasztunk a perét elvesztette, akkor kifakadt a jámbor és azt mondta, hogy mégsem illik öfelségéhez, hogy annyiféleképp beszél. (Amire megjegyezte egy ügyvéd: Hát nem elég magának, hogy kétszer nyert?! Hadd nyerjen egyszer a másik is!)

A multkorban (a multa rá lehet fogni, akkor is, ha nem igaz, mert annak mindegy) történt, hogy két bíró összepörölt egy akkora kerítés tulajdona miatt, hogy azt hosszabban és magasságában is átugratta egy helyzetlen, közepes állata. Az egyik nagyúr volt, a másik tipikus, vérbeli magyar. Ísszonyu elkeseredéssel folyt a per s midőn a kerítés a magasarangu kapta meg, akkor a szilaj indulás egész kerekén kijelentette, hogy ezentul, ha a kabátját kéri, odaadja minden göncét alsóruhásáig együtt. (Az utóbbit azonban — hál' Isten! — nem engedné a policáj. Ami pedig az egyéb foglalkozást illeti, azzal nem mondott egészen lehetetlen, mert a „kérk” és nem a „követelik” szót használta. E közt a két szó közt pedig magyarunknál csakugyan megvan az a nagy különbség, amit az „eg és föld” szállóigével szoktak jelölteni.)

Ugy-e, hogy urak, sőt szakemberek is elragadtatják magukat a pervesztés okozta indulat által! Hát akkor a szegény parasztot ne gáncsoljuk.

Kivált azért nem kell gáncsolni, mert igen sok per nem azért vesz el, mivel az illetőnek nincs igaza, hanem amiatt, mert nem tudja az igazat bizonyítani.

Elég gyakori esetek a tanu nélkül történt becsületsértés és testisértések.

Ígyen esetben azt kell magyarázni, hogy:

— Hja, lelkem, a rossz nyelv nem ér semmit jó ful nélkül. Jó füle pedig csak a tanunak van.

— Hátakkor türjem el, ne pereljek?!

— Dehogy nem! Csakhogy módjával. Lásza az a hiba, hogy előbb építenek gyárat s csak azután néznek utána, hogy hogyan kell hajkondócsót gyártani. Pedig megfordítva helyes. Maga is ezentul tudakolja meg, hogy hogyan kell pert nyerni s csak azután pereljen.

Sok ba van a váltóval is.

Kis Pál tartozott egy korcsmárosnak (helyi eset) sok száz koronával. A korcsmáros sürgette a fizetést. Végre Kis Pál hozott egy váltót és azt mondta:

— Nezzé barátom; én tartozom magának 600 koronával, de nincs pénzem. Ez azonban nem baj, majd elveszem a takarékból a pénzt. Nekem is szükségem van egy kis apró pénzre. Tehát ide ráírom erre a papírosra, hogy ezer korona. Erre majd kapok ezer koronát, adok magának belőle 600 koronát. No! Látja! Elfogadja-e?

— Hogyne!

— Nohát írja ide a papír jobb alsó sarkára, hogy elfogadom és írja alá a nevet.

Oda is írta és aláírta. Megkapta a 600 koronát, de midőn félév multán bepörölték, akkor óbégatott, jajgatott szegény.

Elmondta a maga igazát, de mégis elvesztette a pert, mert ilyen fura az a váltó. (Ez teszi érthetővé a hosszuperesztegi néhai kántortanító ezen dicsekvését: Negyven éve vagyok itt tanító, de el is írtam, hogy az öreg bíró sem tudja aláírni a nevet.)

Legjobb azért csak az, ha az ember ügyvédhez fordul ügyes-bajos dolgával, mint ahogy orvoshoz megy, ha beteg. Azért tehát a zugrászt is úgy kell kerülni, mint kuzuslót.

Az ügyvéd is elvesztetheti a pert az igaz, éppúgy mint ahogy orvos kezén is meghal olykor a beteg. Ebből azonban nem szabad azt gondolni, hogy minden per elvesz és minden beteg meghal, mert az egészséges ember is meghal, ha téglá esik a fejére. A beteghez mégis orvost kell hívni.

(Még akkor is, ha tudjuk Zsuzsi némiték azt a mondását, hogy: meggyógyult a szegény Péter, pedig három doktor is járt hozzá.)

Ami pedig az igazságot illeti, az az égből van. A földön csak a bizonyított tényekre huzzák rá a jogteknikusok a megfelelő cipőfelsőrszt. (Az igazságra is van azért adoma. Hazai miniszter, diszpolgártársunk célzott is erre legutóbbi felszólalásakor. Ez pedig az, hogy három arab vándor talál egy zsák datolyát. Megosztotni nem mernek, mert attól féltek, hogy valamelyik egy szemmel többet kap, mint a másik. Végre elmentek a kádihoz és mondták:

— Oh igazságos és bölcs kádi, osztanád szét köztünk ezt a zsák datolyát olyan igazságosan, mintha azt maga Alláh tenné.

Erre a bölcs kádi benyult a zsákba és ada Mohamednek 1 szemet, Abdulláhnak 10 szemet és Achmednek az egész zsákka.

Hát ez az igazságos osztás — kérdék az arabok.

Hát Alláh nem így csinálja?! — kérdé a kádi.)

Hát Alláh csakugyan így osztja meg a földi javakat, hanem arra már csakugyan elcsodálkoznak nem csak az arabok, hanem maga Alláh is, ahogyan az igazság a „magyar ebzárlattanban” le van gyón fektetve. Eltekintve attól, hogy nálunk minden kutyaharapást egy-egy ebzárlat követ s így ebben a szerencsétlen 1914-dik esztendőben már a harmadik ebzárlatot van szerencsénk nem idővözölni, a magyar ebzárlattan azt a zseniális szabályt tartalmazza, hogyha az ebzárlat alatt a kutya megharap valakit, akkor 21 napig áll vizsgálat alatt, ha azonban nem harap senkit és a cselekedet mellől — aki után kiszókött a bestia — el fogja a sintér, akkor 90 napig, szóval kilencven napig marad megfigyelés, illetve vizsgálat alatt. Hogy így van-e, hát tessék megkérdezni a városi állatorvost! Majd megmondja, hogy így van. Hanem szeretném látni, aki ezt megérti. Azért tehát ne legyünk türelmetlenek, ha a paraszt nem érti meg az igazságot!

Ha tehát valaki elperli tőled a te felső kabátodat, ne add oda neki az alsót is, mert te nem vagy a mezők liloma és bekísér közszemérem elleni kihágás miatt a rendőr.

Nevelésügy a Szabadliceumban.

A veszprémi Szabadliceumban *Laczkó Dezső* főgimnázium igazgatójnak érdekes felolvasást tartott „Korunk nevelésügyi kérdései”-ről. Kiindult abból, hogy a különböző korokban vagy az etikai, vagy a materialisztikus nevelési irány dominált, de kénytelen volt mindegyik bizonyos fokon a másik irány elemeiből egyet-mást magába olvasztani s hogy a nevelésügy többé-kevésbé a mindenkori világnézet és a gazdasági irányt tükrözteti vissza. A családi körben kell már arra törekedni, hogy a nevelés megfelelő formájával megkönnyítessék az iskolanevelő feladatát. Ennek érdekében nem ártana, ha a szülők szabadidejükben egy kis nevelésüggyel is foglalkoznának. Kifejtette, hogy a termelő akarateréjére, erkölcsére nem parancsol, kényszerrel, hanem a jó belátást felkeltő eszközökkel kell hatni; arra kell törekedni, hogy az a tanuló mintegy önmagát nevelje. A nevelésnek fő célja, hogy az altruizmust, emberszeretetet nevelje, hogy a társadalom számára emberi kötelességet teljesítő, önzetesen egyéneket adjon. Felolvasó felsorolt néhány olyan nevelő intézményt, melynek célja az életre, az állampolgárrá való nevelés. A kérdést főleg konzervatív szempontból tárgyalta, melyhez alkalmazkodik szerinte az újabb irány is. A Szabadliceumban szokatlánul nagyszámú közönség a felolvasót jól megérdemelt tapssal és éljenzéssel jutalmazta.

Az előadás lényegét magában foglaló befejezést szöszérint közöljük:

Az emberiség kulturáját a testi-lelki megnevelésnek az illető korban elért legmagasabb fokában szokás megjelölni. Fejlődését kétkaru mérleg lassan-váltakozó mozgásához hasonlíthatnánk, melynek egyik karja egy bizonyos időközben, korzakokban megérett szellemi termékekkel van megrakva és mélyre terhelve, míg a mérleg másik serpenyőjében egy új kultúra fejlődik és gyarapodik addig, amíg a mérleget a maga javára le nem billenti. Azután a két kar szerepet cserél.

A kultúra, amint a történelem tanítja, hol inkább az erkölcsi értékek letéteményese, hol pedig az anyagi

Asványviz és gyógyvizek nagybani raktár.

Bőjti idény értesítés.

Ajánlok:
folyton friss
érkezésűcsemege-árúkat,
sajt, hal- konzervek-
et

Emmentali sajt 1 kg. 3.20 Vajás liptól 1 kr. 2.-
Gruyer - 2.00 Körített liptól
Strachino - 3.20 Sajt kávéhoz való - 3.-
Gorgonzola - 3.00 1 kg csinos fahordó 1.50
Roquefort - 6.- 6 drb Imperial 2.16
Trappista - 3.80 Romar 1 drb - 80
- magyar - 2.00 Dori 1 - 80

Teavaj naponta friss!

Pisztrang olajba.
1 drb kor. 3.- 2.20 1.20 - 70
Sardínia olajba 34 fillértől 3 korona 50 fill.-ig.
Francis sardíniák többféle.

Norvég sardínia 1 darab 90 fill.
Rak, Lazac, Thon és Pástetom-felek
nagy választékban.

Idényszerű főzelékek állandóan.
Friss déli gyümölcs.

FELBINGER SCHÖLSCHITZ szarított főzelék
fürakára. JULIEN paraj, sóska bab, lók, borsó,
kukorica, zöldbab, zselatin csomagokban 1 csom.
80 fill. SZARÍTOTT GOMBA 1 csomag 1.30
Konzervált BAB és CUKORBORSÓ 1 kg. dob. 1.20

Dörgöcsel kegyes tanítórend PALACK-BORAI
és az orsz. Minta-pince palack-borai. Scham-
burg Lappe herceg-fele vörösborek.

Postai rendelések azonnal el lesznek intézve.
helybeli rendelések pedig házhoz lesz szállítva.
Tisztelettel

Bakos Kálmán
Veszprém. Telefon 55.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni Veszprém és vidéke mélyen tisztelt közönségét arról, hogy f. év január hóban a M. kir. ipar- és kereskedelmi miniszter ur rendelete folytán, cipészipari szaktanfolyam tanítására Biharm. Tenkére és onnan pedig Bacsótopolyára küldtettem mint szakitanító (mire képesítesem van), mely idő alatt üzletemből távol voltam, miért is a talán előfordult mulasztásokért szíves elnézést kérek és egyben tudatom, hogy folyó év március hó 15-től üzletemet, mely Kossuth Lajos-utca 19. szám alatt van, személyesen vezetem és minden igyekezetem az lesz, hogy nagyra becsült rendelőimet pontosan és jól kiszolgálhassam, miért is a mélyen tisztelt közönség szíves pártfogását kérem.

Kiváló tisztelettel

Hidvégi Antal,

cipésmester.

MIELŐTT SZŐLŐVESSZÓT SZŐLŐOLTVÁNYT, —BORT— gyümölcs- és diszfát

vásárolna, a saját érdekében kérje legújabb képes árjegyzékünket, mely mindenkre nézve sok hasznos tudnivalót tartalmaz. — Pontos cím:

Szücs Sándor Fia
szőlőoltványtelep és bortermelő részv.-t.
BIHARDIÓSZEG.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető leggyorsabb idő alatt eszközölök.

Egy-két középiskolai osztályt végzett, jó családból való fiú az Egyházmegyei Könyvnyomdába tanulóknak megfelelő fizetéssel felvétetik

Alapítottatott 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivittel minden néven nevezendő könyvnyomdai munkákat, úgymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek, plébániák és iskolák részére szükséges mindennemű nyomtatványokat jutányos árakon számítva

Raktáron tartja plébániahivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle hivatalos nyomtatványokat, melyek tetszés szerint fűzve vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy- és négyvonalas vizsgalapok, 10 százalék a Tanítók Háza javára. Fizetés-meghagyás iránt járásbíróshoz intézendő kérvény: a) Körtagsági díjjal tartozó hátrálékosok, b) a Gondviselés hátrálékosai ellen, ilyenkor 4 f.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61